

(*Editorial.*)

El número anterior de *Pausa* —concretament, el 19—, va aparèixer el «passat» mes de març de 1995, ara fa deu anys (!). Inclou, entre altres coses, un dossier de sociologia teatral amb articles inspirats per la lectura de *La nouvelle Héloïse*, de Rousseau. També hi havia un article de Pierre Chabert, un text de Michel Vinaver, fitxes de lectura d'obres d'autors com Carsten Ahrenholz, Juan Mayorga, Manuel Dueso i Francesc Pereira, un article d'Adan Kovacsics sobre el teatre d'Ödön von Horváth, les habituals seccions *Retrovisor* i *Intersecció*, etc. Curiosament, l'editorial d'aquell número es feia ressò de l'aparent moment d'eufòria teatral que teòricament es vivia al nostre país, i s'alertava del perill de mesurar la vitalitat creativa del nostre teatre únicament amb les xifres puntuals de la taquilla d'una o dues temporades.

I vet aquí que aquell va ser el darrer número de *Pausa*; almenys el darrer d'aquella època (la segona època de la revista que, sota la direcció de Joan Casas, comptava en el seu consell de redacció amb gent com Carles Batlle, Joan Castells, Pablo Ley, Jaume Melendres, Víctor Molina, Joaquim Roy, José Sanchis, Ramon Simó i Maria Zaragoza). Les dificultats econòmiques i la manca de suports efectius, però també la sensació de tenir una incidència escassa dins d'un panorama general cada cop més marcat per un teatre de mer entreteniment i de consum immediat, tan allunyat de la concepció reflexiva, crítica i pausada que representava la revista, feien molt difícil la seva continuïtat. Dos anys després, l'estiu de 1997, també l'equip artístic de la Sala (els seus dos fundadors, Luis Miguel Climent i José Sanchis) decidia deixar a les mans d'altres persones el seu projecte d'un teatre entès com un centre obert de creació i recerca permanent, cansats d'haver de sacrificar tantes il·lusions i tantes energies a canvi de la gens estimulants dinàmica d'un «teatre de cartellera» que les circumstàncies socioculturals semblaven exigir.

Sortosament, Sanchis i Climent van voler marxar garantint almenys la continuïtat de la Sala, en un acte de generositat i de compromís ètic que malauradament resulta insòlit al nostre país. Aquella decisió de no marxar del tot sense tenir assegurat un relleu en certa manera còmplice amb la filosofia de la Sala ha permès, entre altres coses, que la Beckett hagi arribat als seus primers quinze anys de vida.

Aquest és el número 20 de *Pausa* —el primer d'una tercera època— i ha tardat gairebé deu anys a aparèixer. Ara s'ha de dir allò de «han passat moltes coses durant aquest temps», però potser no n'han passat tantes com hauríem volgut. En tot cas, la Beckett ha sobreviscut mantenint un cert compromís amb la creació contemporània, amb l'esperit de recerca, amb la vocació pedagògica, amb les formes més artesanals de producció i amb el mateix gust per la reflexió serena, el sentit crític, el dubte permanent i les formes més «pausades» de diàleg i comunicació.

Molts cops, els amics de la Beckett i alguns dels professionals més inquiets del nostre teatre, o els estudiants de l'Institut i altres centres de formació, o els dramaturgs joves i els actors més interessats a reflexionar sobre el seu treball, o també espectadors experimentats, ens han animat a continuar editant l'enyorada revista *Pausa*, de la qual guarden bon record o tenen coneixement gràcies a biblioteques o professors que els han recomanat de consultar-ne algun número. I sempre hem hagut de respondre que sí, que també nosaltres la voldríem reprendre, però que és tan difícil i que costa tant i que potser no és el moment i que com? i quan? i de quina manera...?

Finalment, però, la mateixa dinàmica de la sala, l'ampliació de les nostres activitats pedagògiques i de recerca, centralitzades en l'obertura de l'Obrador de la Beckett i, més recentment, l'organització del cicle «L'acció té lloc a Barcelona» (que ha generat, a més de les esperades creacions escèniques, un bon gruix de materials teòrics al voltant del tema), han tornat a evidenciar la imperiosa necessitat de dotar-nos d'una eina tan bàsica i indispensable com és una revista, que possibiliti el debat i la refle-

xió serens entre creadors i especialistes, l'intercanvi d'idees i inquietuds; un lloc, al cap i a la fi, on poder compartir dubtes i coneixements sense prejudicis, sense pressions i sense presses.

La celebració dels quinze anys de la Sala Beckett ha estat l'excusa perfecta per no ajornar més aquest deute amb nosaltres mateixos. El cert és que, com ja hem dit, les coses potser no han canviat prou per tenir, ara, més garantida la continuïtat que no pas fa deu anys, però ho intentarem, també com se sol dir en aquests casos, «amb energies renovades i noves il·lusions». ■

Pensar el teatro

José Sanchis Sinisterra

Para redactar estas líneas, en principio motivadas por la feliz —para mí, para algunos— reaparición de *Pausa*, he sentido la necesidad de hojear y releer algunos de los 19 números publicados en sus dos anteriores andaduras. Al fin y al cabo, son casi diez los años transcurridos desde su última comparecencia —una pausa en verdad dilatada—, y en este tiempo no es raro que se diluya el recuerdo de una aventura intelectual y artística estimulante y exaltante a menudo, sí, pero también ardua y decepcionante en muchos momentos. Olvidar las decepciones y asperezas es una de las funciones de la memoria.

¿Y cómo no decepcionarse al constatar, a lo largo de los años, la escasa repercusión en el medio teatral catalán y español de una revista que, me atrevo a decirlo, destilaba un discurso reflexivo —es decir: no meramente informativo, crítico y erudito— de rigor y amplitud insólitos sobre la escena contemporánea, en unos momentos de grandes cambios y de efervescencia creativa? Escasa repercusión, repito, a juzgar por las limitadas

cifras de venta y el escaso número de suscriptores... factores que determinaron en gran medida la extinción de *Pausa*, en marzo de 1995.

La relectura de un puñado de artículos, escogidos un poco al azar, me devuelve al ambicioso y quizás ilusorio objetivo que impulsaba el proyecto, particularmente consolidado en la Segunda Época, bajo la lúcida y rigurosa dirección de Joan Casas. Pensar el teatro. Dotar a esta praxis multiforme y proteica, a este arte efímero y frenético, a este oficio servil y liberador, de un adecuado encuadre histórico, de una clave teórica y, si me apuran, filosófica.

Si una de las tareas del pensar consiste en convertir la evidencia en problema, en interrogar lo obvio para revelar su dudosa transparencia, su cuestionable inevitabilidad, no cabe duda de que en aquellos 19 números podía encontrar el lector materia suficiente con que ejercitar el arte de la desconfianza. Y sobre todos —o la mayoría— de los componentes del Sistema Teatral, desde el legado de la tradición hasta las más actuales tentativas, desde la escritura dramática hasta el espacio escénico, desde la carne del actor hasta el «espíritu» del personaje, desde las pequeñas salas alternativas hasta las grandes superficies institucionales, desde las experiencias locales hasta los acontecimientos foráneos, desde el oficio del director hasta el arte del espectador, desde la política teatral hasta el teatro político... Por no hablar de las abundantes intersecciones provenientes de otras áreas, de otras disciplinas —artísticas o no—, cuya presencia en las páginas de una revista teatral podía quizás sorprender (que era lo que se proponían).

Que el actual equipo directivo de la Sala Beckett se resuelva a reemprender la publicación de *Pausa* no es, estoy seguro, una iniciativa nostálgica (a pesar de que fue el propio Toni Casares quien, quince años más joven, encontró el nombre perfecto para la revista), sino la constatación de que, aunque muchas figuras prominentes del teatro creen poder prescindir del pensamiento en el ejercicio de su profesión, alguien debe pensar el teatro por ellas. Alguien debe seguir preguntándose por qué es lo que es, y por qué es como es. O, como dijo un gran físico: «¿Por qué hay algo en vez de nada?» **■**